

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

**Μήνυμα του Υπουργού Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας
κ. Πρόδρομου Γ. Προδρόμου
για την Επέτειο της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940**

Φίλες και φίλοι εκπαιδευτικοί,
αγαπητοί μαθητές και μαθήτριες, φοιτητές και φοιτήτριες,

Μαζί με όλο τον Ελληνισμό τιμούμε σήμερα την εθνική επέτειο της 28^{ης} Οκτωβρίου. Τιμούμε το μεγάλο ΟΧΙ των Ελλήνων στους ξένους κατακτητές, στον φασισμό και τον ναζισμό.

Εκείνο το πρωινό της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940, με την περήφανη απάντησή του στο ιταλικό τελεσίγραφο, ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας Ιωάννης Μεταξάς εξέφραζε τη θέληση και την αποφασιστικότητα του ελληνικού λαού να μη δεχτεί την υποταγή, αλλά να αντισταθεί στην επέλαση των δυνάμεων του Άξονα. Αψηφώντας το ότι οι δυνάμεις του ολοκληρωτισμού είχαν ήδη κατακτήσει ένα μεγάλο μέρος της Ευρώπης, η Ελλάδα όρθωσε ανάστημα απέναντί τους. Μπροστά στην ξένη επιβουλή και την τυφλή έπαρση της ισχύος των όπλων, οι Έλληνες είπαν ξανά «μολών λαβέ» και «ελευθερία ή θάνατος»! Εμπνεύστηκαν από το προαιώνιο «νυν υπέρ πάντων αγών».

Η Ελλάδα έμπαινε στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο στο πλευρό των συμμάχων και των φιλελεύθερων δυνάμεων του κόσμου, υπεραμυνόμενη της ελευθερίας και της εθνικής αξιοπρέπειας και δίνοντας συνέχεια στη μακρά εθνική παράδοσή της. Διαδραματίστηκαν τότε σκηνές θαυμαστής φιλοπατρίας, με τον λαό ενωμένο να κινητοποιείται με κάθε τρόπο προς το μέτωπο. Στα μετόπισθεν, μανάδες, σύζυγοι, θυγατέρες και ηλικιωμένοι άμαχοι, μέσα από μια πάνδημη συσπείρωση στήριζαν με συγκινητική αφοσίωση τον αγώνα των στρατιωτών στην πρώτη γραμμή. Στα ψηλά βουνά και τις κορφές της Πίνδου και της Βορείου Ηπείρου γράφτηκε το ελληνικό έπος ελευθερίας του 1940. Μέσα στα χιόνια, παρά τα κρουσπαγήματα και τις φοβερές κακουχίες, οι Έλληνες στρατιώτες με πενιχρά εφόδια κέρδισαν μάχες απέναντι στις στρατιές του Μουσολίνι και έγραψαν σελίδες απaráμιλλου ηρωισμού και αυταπάρνησης. Παρά την υπεροπλία των επιτιθέμενων, υπερίσχυσαν του εισβολέα. Όχι μόνο τον απώθησαν, αλλά ο Ελληνικός Στρατός απελευθέρωσε περιοχές στη Βόρειο Ήπειρο: την Κορυτσά, τους Αγίους Σαράντα, το Αργυρόκαστρο, τη Χειμάρρα... Η Ελλάδα κέρδιζε έδαφος στη μάχη κατά των φασιστικών ορδών.

Την ώρα που άλλες χώρες αλώθηκαν εύκολα, κάποτε αμαχητί, τα επιτεύγματα των αγωνιζόμενων Ελλήνων δεν πέρασαν απαρατήρητα. Έτσι προέκυψε η φράση που αποδίδεται στον Άγγλο Πρωθυπουργό Ουίνστον Τσώρτσιλ, ότι «οι ήρωες πολεμούν σαν Έλληνες». Παρά την τελική επέλαση των χιτλερικών ναζιστικών δυνάμεων, που ακολούθησαν την αποτυχημένη ιταλική επίθεση, η σθεναρή άμυνα των Ελλήνων και οι βαριές απώλειες των επιτιθέμενων τους καθυστέρησαν αποφασιστικά και ενίσχυσαν την προσπάθεια των Συμμάχων. Η εκτίμηση του Άγγλου Υπουργού Εξωτερικών Άντονι Ήντεν για τη συνδρομή της Ελλάδας ήταν ότι : «Αν το μεσογειακό σχέδιο του Χίτλερ... επιτεύχανε, η επίθεση της Γερμανίας εναντίον της Ρωσίας θα είχε εντελώς διαφορετικά αποτελέσματα. Οι ήρωες, που έχουν βάψει με το αίμα τους την ιερή γη της Βορείου Ηπείρου, οι μαχηταί της Πίνδου και οι άλλοι, θα είναι οδηγοί μαζί με τους Μαραθωνομάχους και θα φωτίζουν μέσα στους αιώνες την Οικουμένη».

Σε αυτό το φως που έριξε ξανά ο Ελληνισμός στην Οικουμένη, είχε και η ιδιαίτερη πατρίδα μας το μερίδιό της. Με το άκουσμα του ηρωικού ΟΧΙ, οι Έλληνες της Κύπρου ξεχύθηκαν στους δρόμους με τη γαλανόλευκη στα χέρια ψάλλοντας τον εθνικό ύμνο. Η πλατεία της Αρχιεπισκοπής κατακλύστηκε από τη νεολαία, που αυθόρμητα ζητούσε να καταταγεί στον ελληνικό στρατό. Πολλοί Κύπριοι πολέμησαν μαζί με τον ελληνικό στρατό και κάπου 650 άφησαν την τελευταία τους πνοή στα πεδία των μαχών, επιβεβαιώνοντας για μια φορά ακόμα την άρρηκτη ενότητα του κυπριακού λαού με την εθνική μητρόπολη. Ενώ χιλιάδες άλλοι πολέμησαν με τις βρετανικές δυνάμεις στο πλευρό των Συμμάχων. Για τη στρατολόγηση Κυπρίων, το αποικιακό καθεστώς προέταξε μάλιστα την μέχρι τότε απαγορευμένη ελληνική σημαία. Σε εράνους που οργανώθηκαν για να στηρίξουν τη χειμαζόμενη Ελλάδα που βρέθηκε κάτω από στυγνή γερμανική κατοχή, ο κόσμος της Κύπρου συνεισέφερε από το υστέρημά του ή ακόμα με τιμαλφή και οικογενειακά κειμήλια.

Στα χρόνια της ναζιστικής κατοχής οι Έλληνες αντιμετώπισαν ανείπωτες κακουχίες, στερήσεις, πείνα, αλλά και τη βία και τον θάνατο να παραμονεύουν. Μεγάλο ήταν το τίμημα, με ολόκληρα χωριά να αφανίζονται και μια γενιά ανθρώπων να μεγαλώνει σε απάνθρωπες συνθήκες. Παραταύτα η Ελλάδα πάλι δεν υπέκυψε και γράφτηκαν τότε σελίδες αυταπάρνησης και πατριωτικού ηρωισμού με την Εθνική Αντίσταση.

Αγαπητοί μαθητές και μαθήτριες,

Η δική σας νεότητα είναι το παράθυρο του κόσμου στο μέλλον. Ο κόσμος σας, θέλετε και θέλουμε να είναι κόσμος ελευθερίας και αξιοπρέπειας του ανθρώπου. Είναι γι' αυτό τον κόσμο που αγωνίστηκε ο Ελληνισμός λέγοντας ΟΧΙ στους κατακτητές και καταπατητές, στις δυνάμεις του ολοκληρωτισμού που ξεπρόβαλαν μέσα από την Ευρώπη του μεσοπολέμου. Τελικά επικράτησαν οι αξίες του ευρωπαϊκού και πανανθρώπινου πολιτισμού: η ελευθερία και η δημοκρατία, η δικαιοσύνη, η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και το δικαίωμα του κάθε ανθρώπου να ορίζει τη ζωή και την τύχη του.

Με την αποφασιστική στήριξη της Ελλάδας -αναπόσπαστο μέρος της αμφικτυονίας των ενωμένων ευρωπαϊκών λαών- η Κύπρος σήμερα ατενίζει την Ιστορία συνειδητοποιώντας ότι συνεχίζει να διεκδικεί τις ίδιες εκείνες αρχές και αξίες για τις οποίες αγωνίστηκαν οι λαοί στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Μέσα σε αυτή την Ένωση ειρήνης και δημιουργίας που κερδήθηκε με αγώνες, θα συνεχίσουμε να διεκδικούμε και την απελευθέρωση της κυπριακής γης που καταπατείται ακόμα από την Τουρκία.

Συνειδητοποιώντας τον λόγο του Ελύτη, ότι «ερχόμαστε από μακριά», αντλούμε έμπνευση από τις ιστορικές καταβολές, τις παρακαταθήκες μας και το μεγάλο ΟΧΙ του 1940. Μετά από δύομιση χιλιάδες χρόνια ακούμε τον Περικλή: «Το εύδαιμον το ελεύθερον, το δ' ελεύθερον το εύψυχον». Με αυτή τη γνώση και συνείδηση αντικρύστε με αρετή και τόλμη τους ανοιχτούς ορίζοντες ελευθερίας και δημιουργίας που πρέπει να είναι το μέλλον σας. Ένα μέλλον θεμελιωμένο στη διδαχή της Ιστορίας μας για την ελευθερία και την εθνική μας υπόσταση.

28^η Οκτωβρίου, ημέρα ευχής για χρόνια πολλά στον Ελληνισμό. Το έρεισμα της ευχής μάς το δίνουν οι αγώνες και οι θυσίες όσων προηγήθηκαν. Εσείς δώστε στην ευχή αυτή τα φτερά της ορμής σας για ελευθερία και δημιουργία.

Πρόδρομος Γ. Προδρόμου
Υπουργός Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας

Οκτώβριος 2022